CENTRE DE ARTIZANAT ȘI MEȘTEȘUGURILE ARTISTICE – ÎNTRE FUNCȚIE IDENTITARĂ ȘI VALOARE PATRIMONIALĂ

Doctor în istorie **Tatiana BUJOREAN**[1]
E-mail: tbujorean@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0009-0000-5478-4996
Doctor în istorie **Marina MIRON**[2]
E-mail: marinamiron09.72@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9855-8461
[1]Universitatea Tehnică din Moldova
[2]Universitatea de Stat din Moldova
© 2026. Drepturile de autor aparțin autorului. Licență: CC BY 4.0.

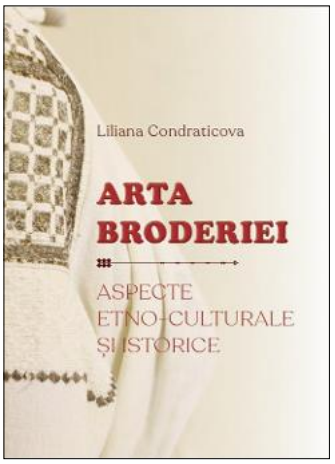
„Artizanatul, meșteșugurile artistice practicate de meșterii populari în centrele de artizanat din Republica Moldova, sunt un model de coeziune, solidaritate și integrare în spațiul european științific și cultural", afirmă dr. hab. în studiul artelor și dr. hab. în istorie Liliana Condraticova, care a reușit să valorifice editorial rezultatele documentărilor de teren în localitățile din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova, precum și cele din stânga Nistrului prin publicarea a două studii esențiale pentru domeniul etnologiei.

În anul 2025, la prestigioasă editură ieșeană „Doxologia" apare monografia *Centre de artizanat din Republica Moldova: între funcție identitară și valoare patrimonială*, iar recent la editura chișinăueană „Lexon-Prim" a văzut lumina tiparului studiul monografic *Arta broderiei. Aspecte etno-culturale și istorice*. Aceste lucrări includ reflecții ale autorului, istoric de formație, privind centrele de artizanat din cadrul mănăstirilor basarabene, dezvoltarea meșteșugurilor artistice (cum ar fi prelucrarea artistică a metalelor, broderia artistică, alesul covoarelor ș.a.) și activitatea meșteșugarilor, la care se adaugă promovarea artizanatului prin intermediul turismului, valorificarea științifică și culturală a patrimoniului și integrarea acestui tezaur relevant în spațiul european.

În monografia *Centre de artizanat din Republica Moldova: între funcție identitară și valoare patrimonială* autorul pune în centrul atenției actualitatea și importanța artizanatului, precum și oportunitățile cercetărilor etnografice de teren. Sunt abordate în detaliu asemenea subiecte precum valoarea veșmintelor bisericești și sunt examinate atelierele artistice din cadrul mănăstirilor basarabene; este reflectată politica statului în domeniul atelierelor meșteșugărești; iar documentările de teren au condus la identificarea centrelor de artizanat și la documentarea meșterilor

Liliana CONDRATICOVA. *Centre de artizanat din Republica Moldova: între funcție identitară și valoare patrimonială*. Iași: Doxologia, 2025, 140 p. + il.: ISBN 978-630-301-234-6.

Liliana CONDRATICOVA. *Arta broderiei. Aspecte etno-culturale și istorice.* Chișinău: Lexon-Prim, 2026, 72 p. + il.: ISBN 978-9975-181-35-8.

care activează în Republica Moldova și profesează arta confecționării podoabelor, covoarelor, pieselor vestimentare ș.a.

Studiul monografic *Arta broderiei. Aspecte etno-culturale și istorice* reprezintă un suport științific destinat cadrelor didactice din instituțiile de învățământ universitar și preuniversitar, studenților de la specialitățile de profil, restauratorilor, meșterilor populari, muzeografilor și ghizilor de turism, în cadrul căruia sunt puse în evidență aspecte etno-culturale și istorice privind dezvoltarea broderiei artistice laice și bisericești. Majoritatea informațiilor se bazează pe rezultatele documentărilor de teren, inclusiv pe cele realizate la mănăstirea de maici Tabăra, unde a existat un renumit atelier de confecționare a covoarelor. În calitate de titular al cursului „Textilele în designul interior", dr. hab. Liliana Condraticova a cuprins, prin acest studiu interdisciplinar, cercetările în domeniul broderiei, cu analiza integrării pieselor textile în designul interior al pensiunilor turistice amenajate în stilul specific unor anumite localități și în colecțiile muzeelor, subliniind în mod predilect sustenabilitatea și importanța pieselor cu broderie aplicată ca obiecte de patrimoniu.

Ambele lucrări conțin o vastă bibliografie selectivă, de mare utilitate celor interesați de domeniul etnologiei, în special de studiul centrelor de artizanat din Republica Moldova. Cărțile sunt bogat ilustrate cu mostre identificate de autor în timpul documentărilor de teren și includ albume color ale pieselor artizanale (covoare, broderii, piese vestimentare, podoabe) descoperite de autor în timpul cercetărilor de teren, majoritatea dintre acestea fiind introduse în premieră în circuitul științific. Atât partea teoretică, cât și aparatul plastic reunit în aceste două studii vor fi de folos la elaborarea unor lucrări de sinteză și vor servi drept suport didactic la discipline precum etnologia, patrimoniul cultural, arta decorativă, arta populară și designul interior, cu atât mai mult cu cât, pornind de la conceptul de sustenabilitate și durabilitate, piesele realizate de artizanii locali sunt ecologice și ocupă un loc aparte în patrimoniul cultural. Totodată, prin dezvoltarea durabilă a centrelor de artizanat se urmărește nu doar promovarea patrimoniului etnologic și personalizarea pensiunilor turistice, ci și deschiderea unor noi locuri de muncă pentru localnici, precum și educația prin și pentru patrimoniu.

Apreciind însemnătatea cercetărilor etnografice de teren și a studiilor etnologice elaborate de Liliana Condraticova, accentuăm faptul că problema afirmării centrelor de artizanat și a meșteșugurilor artistice sub aspect etnocultural și istoric este foarte importantă, mai ales în contextul deciziei Consiliului European de a deschide negocierile de aderare cu Republica Moldova. În acest context, sunt necesare atât racordarea la experiența europeană de valorificare a patrimoniului, cât și elaborarea de demersuri legislative privind salvgardarea acestuia, din care fac parte și centrele de artizanat. În această ordine de idei, studiile etnologice elaborate de dr. Liliana Condraticova aduc în atenția mediului academic, a societății și factorilor decizionali semnificația patrimoniului etnologic și rolul artizanatului în promovarea valorilor autentice. Negocierile de aderare la UE responsabilizează comunitatea academică din Republica Moldova, implicată în cercetări ce vizează identificarea, valorificarea și promovarea tezaurului cultural. Prin reliefarea funcției identitare și a valorii patrimoniale a centrelor de artizanat, studiile monografice elaborate de dr. hab. Liliana Condraticova vor avea impact asupra dezvoltării meșteșugurilor artistice, oferind artizanatului din Republica Moldova perspective de afirmare după model european.